

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึง
แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

**The Analysis of Path Relationship Among Factors Influencing the Efficiency of
Capital in Small and Medium Enterprises (SMEs)**

กษิดิศ วิลเลิต (Kasisorn Vilailert)¹

ปริญา เรืองทิพย์ (Parinya Ruengtip)²

ภัทราวดี มากมี (Pattrawadee Makmee)³

¹นิสิตหลักสูตรดุสิตบัณฑิต (สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา)

Student, Doctor of College of Research Methodology and Cognitive Science

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Asst. Prof. Dr., Faculty of Education, Burapha University

³รองศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Education, Burapha University

E-mail: ink7626@gmail.com

Received: 17 November 2023

Revised: 13 March 2024

Accepted: 21 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยอง รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 440 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ 1) คุณลักษณะผู้ประกอบการ 2) ทักษะด้านการบริหารจัดการ 3) การจัดทำบัญชี 4) ความสามารถในการชำระหนี้ 5) เงินทุนและสินทรัพย์ 6) หลักประกัน และ 7) เงื่อนไขสถาบันการเงิน สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ เงื่อนไขสถาบันการเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากที่สุด สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลในอันดับรองลงมา ได้แก่ หลักประกัน เงินทุนและสินทรัพย์ ความสามารถในการชำระหนี้ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ทักษะด้านการบริหารจัดการ และการจัดทำบัญชี ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

คำสำคัญ: ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน, ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

The study aimed to 1) study factors in accessing funding sources for small and medium-sized business entrepreneurs 2) study factors influencing the ability to access funding sources for small and medium-sized business entrepreneurs (SMEs). This research is a quantitative research. The sample group is small and medium-sized business entrepreneurs in the eastern special development zone including Chonburi Province, Chachoengsao Province and Rayong Province. The total population is 440 people, selected by Purposive Sampling, the tools used to collect data include an online questionnaire. Statistics used to analyze the data include 1) Descriptive statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation 2) Inferential statistics: analysis of influence Path Analysis.

The results of the research found that factors in accessing capital for small and medium business entrepreneurs include 1) character 2) managerial skills 3) accounting 4) capacity 5) capital 6) collateral, and 7) condition. Factors that influence the ability to access capital for small and medium sized business entrepreneurs include financial institution conditions. It is the factor that most influences the ability to Condition. The second most influential factors are collateral, capital and capacity. As for character, managerial skills and accounting. There are no direct or indirect influence on factors affecting access to capital.

Keywords: Ability to Access Capital, Small and Medium Business Entrepreneurs

บทนำ

จากรายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2565 ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) พบว่า มีมูลค่า 1,604,487 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP รวมเท่ากับร้อยละ 35.4 ขยายตัวถึงร้อยละ 2.7 ส่งผลให้ GDP SME ปี 2565 ขยายตัวได้ร้อยละ 4.5 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) ทั้งนี้ บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (National Credit Bureau: NCB) ได้เปิดเผยข้อมูลผลกระทบจากโควิด 19 ทำให้ภาระหนี้ของธุรกิจสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยลูกหนี้ที่เป็น SME นิติบุคคล มีสินเชื่อในระบบรวม 3.93 ล้านล้านบาท และมียอดหนี้ที่เป็นหนี้เสียรวม 3.2 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.9 ซึ่งในภาพรวมสินเชื่อ SME มีโอกาสที่จะเป็นหนี้เสียมากกว่าสินเชื่อประเภทอื่น ๆ เนื่องจากเป็นผู้ประกอบการที่มีขนาดเล็กและมีเงินทุนหมุนเวียนน้อย เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการ Lock Down ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (วิชิต ประภาษา และภาสกร ดอกจันทร์, 2565) ยิ่งไปกว่านั้น SME จำนวนหนึ่งยังอาจประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขยายกิจการในอนาคตโดยส่วนใหญ่ เนื่องจาก SME ส่วนใหญ่พึ่งพาเงินลงทุนจากธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการ SME นั้นยังกระจุกตัวใน SME จำนวนไม่มากที่มีความน่าเชื่อถือ ทำให้บางรายต้องปิดกิจการไป แม้จะมีมาตรการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ และธนาคารแห่งประเทศไทย อาทิ มาตรการ Soft Loan ที่มาช่วยธุรกิจ SME แต่กลับพบว่าเม็ดเงินเหล่านี้อาจเข้าไม่ถึงธุรกิจรายเล็ก ๆ ที่เผชิญกับปัญหาอย่างแท้จริง โดยข้อมูลสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พบว่าจำนวนผู้ประกอบการ SME ที่มีการใช้สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์มีเพียง 5.2 แสนราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17 ของจำนวนผู้ประกอบการ SME ทั้งหมดเท่านั้น และสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์เหล่านี้มีการกระจุกตัวสูงมาก โดยร้อยละ 84.2 ของมูลค่าสินเชื่อทั้งหมดเป็นสินเชื่อที่ให้แกผู้ประกอบการเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565, ออนไลน์) ผลการศึกษายังพบอีกว่า ผู้ประกอบการที่ได้สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์โดยมากเป็นนิติบุคคลซึ่งมักมีหลักประกันและต้องการเงินทุนเยอะกว่า เพราะสถาบันการเงินมีต้นทุนทางธุรกรรมการเงิน (เช่น การทำเอกสาร การประเมินความเสี่ยงและติดตามหนี้) ที่ค่อนข้างคงที่ ไม่ว่าจะปล่อยสินเชื่อขนาดเล็กหรือใหญ่ ดังนั้น ต้นทุนต่อหน่วยของการปล่อยสินเชื่อให้บริษัทขนาดเล็กซึ่งต้องการเงินทุนไม่มากนักจึงสูงกว่า นอกจากนี้ ธุรกิจขนาดเล็กก็มักจะถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงเพราะข้อมูลเครดิตหรือประวัติธุรกรรมทางการเงินคลุมเครือและไม่ค่อยมีสินทรัพย์ค้ำประกัน (ศศิพันธ์ ศาสตรสาร และกอบชัย เมฆดี, 2564)

การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการมีหลายประเภทไม่แน่นอนซึ่งในแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันหากพิจารณาจาก SMEs ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. 2565 ที่มีอยู่ทั้งหมดประมาณ 3.178 ล้านราย จำแนกตามประเภทการจัดตั้งธุรกิจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ประกอบด้วย 1) กลุ่มธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล ส่วนใหญ่จัดตั้งในรูปของห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด 2) กลุ่มธุรกิจที่จัดตั้งใหม่หรือประกอบกิจการน้อยกว่า 3 ปี (จดทะเบียนพาณิชย์) (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม,

2565, ออนไลน์) ซึ่งยังเป็นกลุ่มที่มีปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน แม้ว่าปัจจุบันสถาบันการเงินเริ่มให้ความสำคัญกับกลุ่มดังกล่าวมากขึ้น มีผลิตภัณฑ์สินเชื่อเป็นการเฉพาะ (Start up) ทั้งที่ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันหรือใช้เฉพาะบุคคลค้ำประกัน แต่ก็ยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เท่าที่ควร เพราะส่วนใหญ่ขาดการเตรียมตัวก่อนที่จะขอสินเชื่อ 3) กลุ่มธุรกิจขนาดย่อมที่มีอยู่เดิม ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าที่จัดตั้งในรูปแบบบุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ของ SMEs ส่วนใหญ่จัดตั้งธุรกิจอย่างไม่เป็นทางการ (ไม่จดทะเบียนพาณิชย์) กลุ่มดังกล่าวมีปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มมีความเสี่ยงสูง วงเงินที่ขอสินเชื่อต่ำไม่คุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ (เจนจิรา ช่วยคงมา และอภิชาติ พงศ์สุพัฒน์, 2564)

สำหรับสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินได้ไม่มากนัก เนื่องจากความซับซ้อนเกี่ยวกับเงื่อนไขการให้สินเชื่อ (พัชรិ พระสงฆ์, เณริณเกียรติ รุ่งเล็ก และอรุณญา จินาชาญ, 2565) ระยะเวลาในการอนุมัติสินเชื่อยาวนานของธนาคาร (พรทิพย์ แสงช่วง และสิวพงศ์ ชีรอำพน, 2564) ผู้ประกอบการขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน แผนธุรกิจไม่ดีพอ ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี (ชนมันภา ทับพรหม, 2562) ขาดศักยภาพในการทำกำไร (Kamitewoko, 2016) ผู้ประกอบการไม่มีเครดิต ขาดความเข้าใจในการขอสินเชื่อ ขาดประสบการณ์ทำงาน ต้นทุนดอกเบี้ยสูง (จารุภาส พลดี, อนุรัตน์ อนันตนาธร และภัทรพงษ์ รัตนเสวี, 2563) รวมถึงขาดการบริหารจัดการแหล่งเงินทุนที่ดี (สุรศักดิ์ อำนวยประวิทย์, 2559) ปัญหาเหล่านี้ล้วนบั่นทอนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทำให้สูญเสียโอกาสในการนำเงินทุนไปต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ของผู้ประกอบการในส่วนภูมิภาค (Chowdhury, Islam, Hafiz, & Islam, 2016) ดังนั้นหากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถปรับตัวและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างต่อเนื่อง ย่อมเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันและสร้างโอกาสทางธุรกิจให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ดังนั้น หากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ก็จะสามารเตรียมพร้อมในการขอเข้ารับสนับสนุนสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีเงินทุนในการนำไปพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ทันสมัย ตรงต่อความต้องการของตลาด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยอง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่ยังดำเนินธุรกิจอยู่ในปัจจุบัน การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวน 450 คน เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้เบื้องต้น จำนวน 7 ปัจจัย ซึ่งเป็นไปตามกฎหัวแม่มือหรือกฎอย่างง่าย (Rule of Thumb) ที่กำหนดว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว (Multivariate analysis techniques) จำเป็นต้องมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 300 รายขึ้นไป หรือตัวอย่างมากกว่า 50 รายต่อ 1 ปัจจัย จึงจะถือว่าเป็นตัวแทนประชากรที่ดี (VanVoorhis; & Morgan, 2007, pp. 43-50) ดังนั้น เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดออกแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามฯ ที่ตอบข้อมูลไม่ครบทุกข้อ แบบสอบถามที่มีระดับความคิดเห็นเดียวกันทุกข้อ จำนวนแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืน เป็นต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้ทราบแนวคิด ความหมาย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยผู้วิจัยสังเคราะห์ปัจจัยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากแนวคิดและเอกสารงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง จำนวน 28 รายการ ผู้วิจัยสรุปปัจจัยเบื้องต้นได้ 7 ปัจจัย 24 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะของผู้ประกอบการ 2) ทักษะด้านการบริหารจัดการ 3) การจัดการบัญชี 4) ความสามารถในการชำระหนี้ 5) เงินทุน 6) หลักประกัน 7) เงื่อนไข สถานการณ์ทั่วไป

2. นำข้อมูลปัจจัยและตัวชี้วัดเบื้องต้นส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่สังเคราะห์ได้ จากข้อ 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้วิจัยเขียนนิยามศัพท์ของแต่ละองค์ประกอบชัดเจน ใช้ภาษาในการเขียนข้อความในแต่ละปัจจัยถูกต้องเหมาะสม และเข้าใจง่าย โดยแบบสอบถามความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ประเภทธุรกิจ สถานะนิติบุคคล ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงาน และจำนวนหุ้นส่วนของนิติบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-96) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน และความหมายในแต่ละข้อถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ประกอบการเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ประกอบการเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ประกอบการเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ประกอบการเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ประกอบการเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปัจจัยมีผลต่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลต่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลต่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลต่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลต่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-96) เช่นเดียวกับตอนที่ 2

3. วิธีทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) รวมถึงภาษาที่ใช้ (Content Validity) ในแบบสอบถามว่ามีความเหมาะสมและความชัดเจนของถ้อยคำภาษาตรงประเด็นในการศึกษาและสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา โดยคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ

นักวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้บริหารจากหน่วยงานภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน

3.2 การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากร จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยวิธีการของอัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป จากการทดสอบพบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .815 อยู่ในระดับดี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการพัฒนาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ไปเก็บข้อมูลจริงกับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจภาคพิเศษตะวันออก จำนวน 450 คน แบบออนไลน์ กำหนดเกณฑ์การคัดออกแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามฯ ที่ไม่ได้รับคำตอบคืน เป็นต้น ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น จำนวน 440 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย โดยใช้โปรแกรม SPSS

4.1.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ให้ได้เมตริกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (z-score) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อตรวจสอบข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

4.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลตัวแปรแฝงแต่ละด้าน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการทักษะด้านการบริหารจัดการ การจัดการบัญชี ความสามารถในการชำระหนี้ เงินทุน หลักประกัน เงื่อนไขสถานการณ์ทั่วไป และปัจจัยในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยใช้โปรแกรม Lisrel 8.8 ประมวลค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลจากค่าสถิติไค - สแควร์ (χ^2) ค่าองศาอิสระ (df) ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (NFI) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (NNFI) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) (พุตพงศ์ สุขสว่าง, 2557)

4.3 วิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล สมการโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม Lisrel 8.8 ประเมินค่าพารามิเตอร์ด้วย วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ค่าองศาอิสระ (df) ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (NFI) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (NNFI) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) (พุตพงศ์ สุขสว่าง, 2557)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการและเครื่องมือการวิจัยได้ผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เลขที่ G-HU 243/2563 ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีการวิจัยอย่างละเอียด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการวิจัยได้โดยสมัครใจ และสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งนี้ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและจะทำลายเมื่อดำเนินการวิจัยเรียบร้อยแล้ว การนำเสนอข้อมูลเป็นไปโดยภาพรวม ไม่มีระบุชื่อหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลโดยเด็ดขาด

ผลการวิจัย

ในการวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดจำนวน 440 คน โดยเป็นเพศชายจำนวน 194 คน (44.09%) และเพศหญิงจำนวน 246 คน (55.91%) ส่วนมากมีอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 140 คน (31.82%) มีระดับการศึกษาที่ปริญญาตรี จำนวน 164 คน (37.27%) มีสถานภาพสมรสจดทะเบียน มีจำนวน 221 คน (50.23%) ทำธุรกิจซื้อมา - ขายไป จำนวน 176 คน (40.00%) มีสถานะนิติบุคคลเป็น หจก. จำนวน 261 คน (59.32%) ดำเนินธุรกิจมา 0 - 10 ปี จำนวน 375 คน (85.23%) มีทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 100,000 บาท จำนวน 165 คน (37.50%) มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 10 คน จำนวน 395 คน (89.77%) และส่วนมากมีหุ้นส่วนของนิติบุคคล 2 คน จำนวน 213 คน (48.41%)

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 29 ตัวแปร จำแนกตามตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ลักษณะด้านการบริหารจัดการ การจัดทำบัญชี ความสามารถในการชำระหนี้ เงินทุน หลักประกัน และเงื่อนไขสถาบันการเงิน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV%) ของข้อมูลมีค่าใกล้เคียงกัน คืออยู่ระหว่าง 21.74 ถึง 31.26

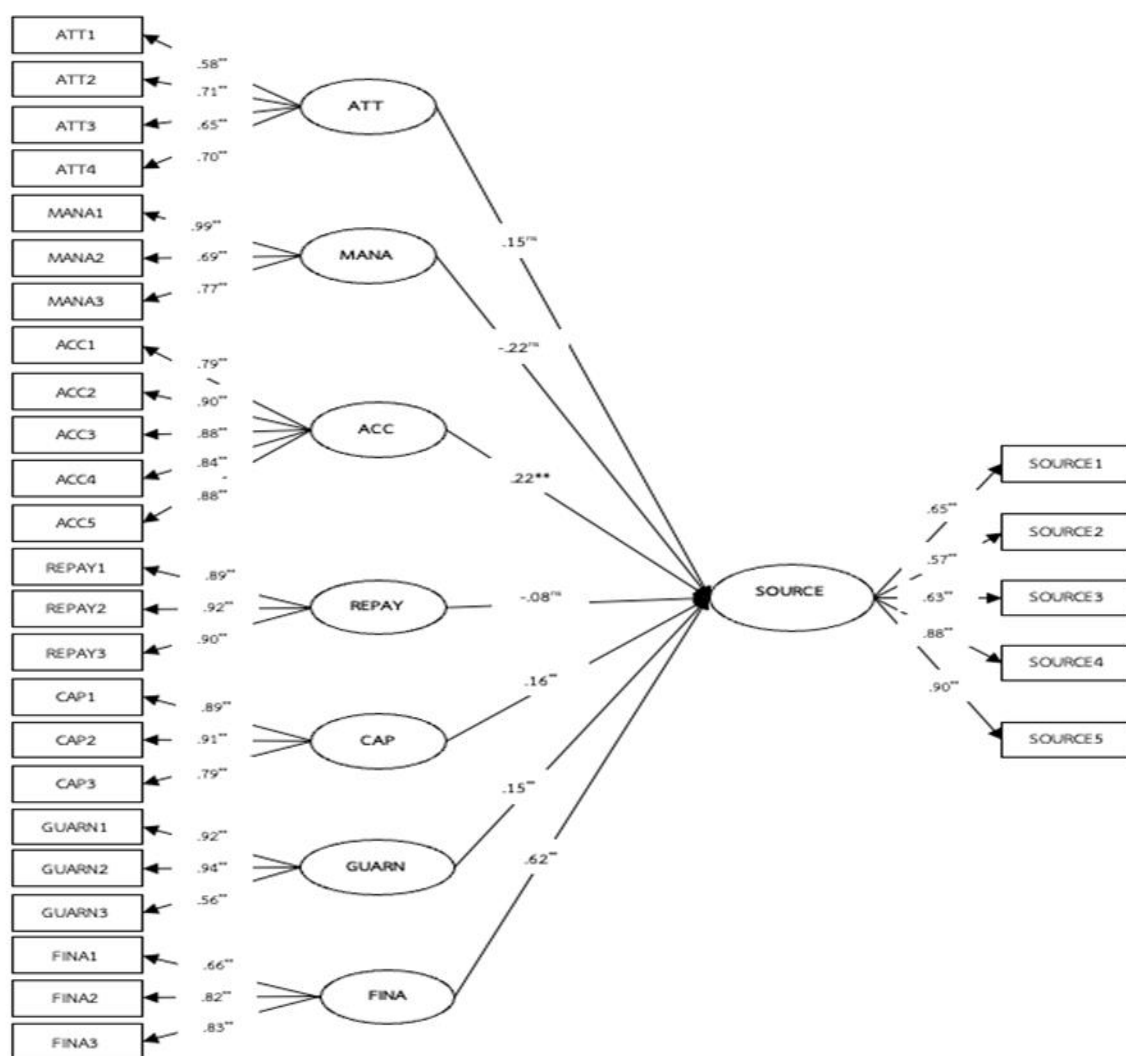
เมื่อพิจารณาค่าความเบ้า (SK) และค่าความโด่ง (KU) ของตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง - 1.00 ถึง 1.00 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ข้อมูลมีการแจกแจงปกติและขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้มีขนาดใหญ่ เพียงพอ (Hair et al., 2014) ที่การประมาณค่าพารามิเตอร์ของประชากรจะมีความคงเส้นคงวา

2. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล สมการโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีดังนี้

ความหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ มีดังนี้

ATT	หมายถึง	คุณลักษณะของผู้ประกอบการ
MANA	หมายถึง	ทักษะด้านการบริหารจัดการ
REPAY	หมายถึง	ความสามารถในการชำระหนี้
ACC	หมายถึง	การจัดทำบัญชี
CAP	หมายถึง	เงินทุนหรือสินทรัพย์
GUARN	หมายถึง	หลักประกัน
FINA	หมายถึง	เงื่อนไข สดาการณ์ทั่วไป
SOURCE	หมายถึง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
ATT1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความรู้ในธุรกิจที่ทำ
ATT2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ATT3	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความสามารถในการตัดสินใจ
ATT4	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีฐานะทางการเงินดี
MANA1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีทักษะด้านการตลาด
MANA2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีทักษะด้านการผลิต
MANA3	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีทักษะด้านบัญชี การเงิน
REPAY1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความสามารถในการชำระคืนวงเงินกู้ที่ได้รับ
REPAY2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้รับ
REPAY3	หมายถึง	ผู้ประกอบการสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเวลา
REPAY4	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความสามารถวิเคราะห์ผลประกอบการทางธุรกิจ
REPAY5	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินก่อนขอสินเชื่อ
ACC1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีการทำแผนธุรกิจ
ACC2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีการจัดทำบัญชี
ACC3	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีการบริหารลูกหนี้
CAP1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีแผนงานจัดสรรเงินกู้ไปใช้ในธุรกิจ
CAP2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินชัดเจน

CAP3	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีการนำเงินทุนส่วนตัวมาร่วมลงทุน
GUARN1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีหลักทรัพย์ค้ำประกันเหมาะสมกับการกู้ยืม
GUARN2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีหลักทรัพย์ค้ำประกันเพียงพอกับความเสี่ยงในการชำระคืนเงินกู้
GUARN3	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีบุคคลที่สามค้ำประกันเงินกู้
FINA1	หมายถึง	สถาบันการเงินมีขั้นตอนในการอนุมัติสินเชื่อมาก
FINA2	หมายถึง	สถาบันการเงินมีระยะเวลาในการขอสินเชื่อแตกต่างกัน
FINA3	หมายถึง	สถาบันการเงินมีวัตถุประสงค์ในการให้สินเชื่อไม่สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ
SOURCE1	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีคุณสมบัติของผู้ประกอบการ
SOURCE2	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีความสามารถในการชำระหนี้คืนสถาบันการเงิน
SOURCE3	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีเงินทุนและสินทรัพย์ประกอบการพิจารณาสินเชื่อ
SOURCE4	หมายถึง	ผู้ประกอบการมีหลักประกันสอดคล้องกับการพิจารณาสินเชื่อ
SOURCE5	หมายถึง	ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของสถาบันการเงินได้

$\chi^2 = 198.53$, $df = 168$, $\chi^2/df = 1.18$, $p = .053$, $RMSEA = .02$, $SRMR = .04$, $GFI = .97$, $CFI = 1.00$, $NFI = 1.00$, $NNFI = 1.00$

ภาพที่ 1 โมเดลเส้นทางอิทธิพลความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

จากภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (SOURCE) พบว่า ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ที่แตกต่างจากศูนย์ไม่มัยนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 198.53$, $df = 168$, $\chi^2 / df = 1.18$, $p\text{-value} = .05$) คำนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณ ($RMSEA$) มีค่าเท่ากับ .02 คำนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน ($SRMR$) มีค่าเท่ากับ .04 คำนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าคำนีระดับ

ความสอดคล้องเปรียบเทียบ (*CFI*) มีค่าเท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (*NFI*) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (*NNFI*) มีค่าเท่ากับ 1.00

ในการทดสอบโมเดลมีอยู่ 3 เส้นที่ไม่ sig ได้แก่

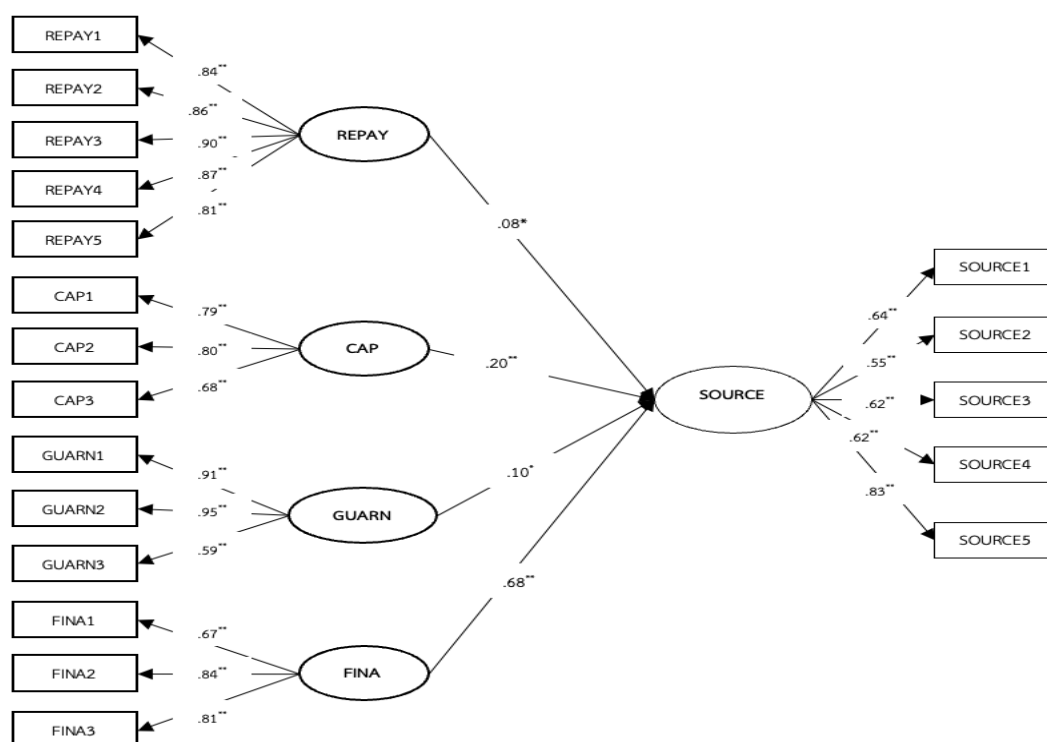
เส้น คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (*ATT*), ทักษะด้านการบริหารจัดการ (*MANA*) และการจัดทำบัญชี (*ACC*) ที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (*SOURCE*) และหนึ่งในนั้นติดลบ แต่เนื่องจากการตรวจสอบทุกเส้นต้อง sig และแต่ละเส้นควรเป็นบวก โมเดลน่าจะมีข้อผิดพลาดจึงทำการปรับโมเดลเป็น “โมเดลทางเลือก” เลย์เลือกกว่าควรจะตัดเส้น 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (*ATT*), ทักษะด้านการบริหารจัดการ (*MANA*) และ การจัดทำบัญชี (*ACC*) ที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (*SOURCE*)

หลังจากทำการวิเคราะห์โมเดลทางเลือก ซึ่งทำให้ได้โมเดลทางเลือกที่มีรายละเอียด ดัง ตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 คำนวณน้ำหนักอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปร

ตัวแปรต้น	SOURCE		
	DE	IE	TE
ความสามารถในการชำระหนี้ (REPAY)	0.08*	-	0.08*
เงินทุนและสินทรัพย์ (CAP)	0.20**	-	0.20**
หลักประกัน (GUARN)	0.11*	-	0.11*
เงื่อนไขสถาบันการเงิน (FINA)	0.68**	-	0.68**
R ²	0.97		
$\chi^2 = 159.26, df = 82, \chi^2/df = 1.94, RMSEA = .04, SRMR = .04, GFI = .96, CFI = 1.00, NFI = .99, NNFI = .99$			

หมายเหตุ DE = อิทธิพลทางตรง IE = อิทธิพลทางอ้อม TE = ผลรวมอิทธิพล

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาพที่ 2 โมเดลทางเลือกเส้นทางอิทธิพลความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม

จากตารางที่ 1 และภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล สมการโครงสร้างของความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (SOURCE) พบว่า ความสามารถในการเข้าถึง แหล่งเงินทุน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ที่แตกต่าง จากศูนย์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 159.26, df = 82, \chi^2 / df = 1.94, p\text{-value} = .04$) ดัชนีของค่าเฉลี่ย กำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .02 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ เหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ .04 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีระดับ ความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (NFI) มีค่า เท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (NNFI) มีค่าเท่ากับ .99

ผลจากการดูเส้นทางอิทธิพลของตัวแปร สรุปได้ว่า

ความสามารถในการชำระหนี้ (REPAY) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่ง เงินทุนทางบวก ที่ค่าสัมประสิทธิ์พลเท่ากับ 0.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เงินทุนและสินทรัพย์ (CAP) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนทางบวก ที่ค่าสัมประสิทธิ์พลเท่ากับ 0.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หลักประกัน (GUARN) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนทางบวก ที่ค่าสัมประสิทธิ์พลเท่ากับ 0.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เงื่อนไขสถาบันการเงิน (FINA) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนทางบวก ที่ค่าสัมประสิทธิ์พลเท่ากับ 0.68 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

เงื่อนไขสถาบันการเงิน (Condition) มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หากสถาบันการเงิน มีปัญหาหนี้สินภาคธุรกิจของประเทศในระดับที่สูง การขอสินเชื่อใหม่จากทางธนาคารก็ทำได้ยากขึ้นตามไปด้วย อาจทำให้ธนาคารตัดสินใจลดการขยายตัวในปริมาณเงินให้สินเชื่อ เนื่องจากสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพ (NPL) หรือหนี้เสียเกิดจากผู้กู้ไม่มีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ยืมให้กับธนาคารได้ จะทำให้ธนาคารต้องพิจารณาและประเมินความเสี่ยงของผู้กู้อย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันหนี้สูญ จึงส่งผลให้ปริมาณการให้สินเชื่อธนาคารลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นครินทร์ ภูมิบุตร และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล (2562) ที่กล่าวว่า อัตราส่วนสินเชื่อจัดชั้นด้อยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อ หรือปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

สถาบันการเงินส่วนใหญ่จึงมีวิธีการป้องกันความเสี่ยงโดยการเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยให้สูงขึ้น โดยมักจะพิจารณาให้สินเชื่อกับกลุ่มผู้กู้รายเก่า หรือธุรกิจขนาดใหญ่ และมีการตั้งเงื่อนไขเพื่อคัดกรองลูกค้ารายใหม่ หากจะสนับสนุนสินเชื่อวงเงินก็ไม่สูงนัก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีดี เกตุวรสุนทร (2564) ที่กล่าวถึง ความแตกต่างระหว่างธุรกิจ SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่ ว่าธุรกิจขนาดเล็ก ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ เสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบสูง และมีความเสี่ยงด้านสินเชื่อสูง สถาบันการเงินจึงป้องกันความเสี่ยงด้วยการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อสูง และกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อที่ยู่งยาก ดังนั้นหากผู้ประกอบการ SMEs ขาดความรู้และความเข้าใจในเงื่อนไขของการขอกู้จากสถาบันการเงิน เช่น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการกู้ไม่ชัดเจนและสอดคล้องกับเงื่อนไขการกู้ของสถาบันการเงิน หรือจัดเตรียมเอกสารประกอบการขอสินเชื่อไม่ครบถ้วน สถาบันการเงินก็จะไม่ปล่อยกู้ การให้ข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อและธุรกิจของผู้ขอสินเชื่ออย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นจริง เป็นสิ่งจำเป็น การที่สถาบันการเงินขาดข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อที่ยังไม่เคยใช้บริการของสถาบันการเงินมาก่อน ทำให้การวิเคราะห์สถานะผู้ขอสินเชื่อรวมถึงการพิจารณาความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นมีความยุ่งยากมากยิ่งขึ้น จนบางครั้งเป็นเหตุให้สถาบันการเงินไม่สามารถวิเคราะห์หรือประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจที่เสนอขอสินเชื่อได้อย่างแท้จริง หรือใช้ระยะเวลานาน จึงส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบธนาคารของวิสาหกิจขนาดกลางและ

ขนาดย่อม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจรงค์ สวัสดิ์พาณิชย์. (2565) ที่กล่าวว่า ปัญหาในการปล่อยสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจาก ผู้ประกอบการขาดความรู้และความเข้าใจในเงื่อนไขของการให้กู้จากสถาบันการเงิน ดังนั้นภาครัฐควรปรับปรุง กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ในเรื่องการกันสำรอง จะทำให้สถาบันการเงินสามารถปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการ SMEs ได้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังสนา ประสี และขจรวรรณ อัฐรัตน์. (2557) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของหน่วยงานภาครัฐ ควรลดเงื่อนไขและขั้นตอนการปล่อยสินเชื่อ

หลักประกัน (Collateral) มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากโดยทั่วไป สถาบันการเงินจะพิจารณาหลักประกันที่มีมูลค่ามากกว่าการใช้บุคคลค้ำประกัน ซึ่งสถาบันการเงินส่วนใหญ่ สามารถให้สินเชื่อได้เพียงร้อยละ 80 ของหลักประกัน หรือบางสถาบันการเงิน สามารถให้ได้เต็มจำนวนหลักประกันที่นำมาค้ำประกัน แต่การบริการสินเชื่อของสถาบันการเงินส่วนใหญ่ มักมีการเรียกร้องหลักประกันที่มีอัตราสูงกว่าวงเงินสินเชื่อ ทำให้มูลค่าของหลักทรัพย์หรือการใช้บุคคลในการค้ำประกันนั้น ไม่เพียงพอต่อปริมาณวงเงินที่ต้องการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฤทธิไกร บรรเทาทุกข์ และอริสรา เสยานนท์ (2563) ที่กล่าวว่า สถาบันการเงินภาครัฐควรมีมาตรการในการผ่อนปรน เรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกัน เพื่อให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น

นอกจากนี้สถาบันการเงินยังขาดความยืดหยุ่นในเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาด้านหลักประกัน เพราะสถาบันการเงินทุกแห่ง ต่างเรียกร้องให้ผู้ขอกู้หลักทรัพย์มาค้ำประกันเพื่อเป็นการจำกัดความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ซึ่งในบางครั้งข้อกำหนดดังกล่าวอาจไม่สมเหตุสมผลมากนัก เพราะผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ มักไม่มีทรัพย์สินมากเพียงพอ (จันทวรรณ สุจริตกุล, 2558) ซึ่งนั่นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องระดมทุนหรือขอกู้จากสถาบันการเงินเพิ่มเติมแต่เมื่อเจอข้อกำหนดดังกล่าวทำให้ไม่สามารถกู้ได้ เนื่องจากการไม่มีสินทรัพย์จำนวนมาก ทำให้การได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนไปได้น้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรศักดิ์ อำนวยประวิทย์ (2559) ที่กล่าวว่า การไม่มีสินทรัพย์จำนวนมาก ทำให้การได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนไปได้น้อย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2554) ที่กล่าวว่า ภาครัฐควรลดเงื่อนไข โดยเฉพาะในส่วนหลักทรัพย์ค้ำประกันและผู้ค้ำประกัน แต่ในปัจจุบันหากกิจการมีปัญหาด้านหลักทรัพย์ที่มีไม่เพียงพอ จะมีบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บยส.) เป็นผู้ค้ำประกัน ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการ SMEs ได้มากขึ้น

เงินทุนหรือสินทรัพย์ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากการพิจารณาเงินทุนหรือสินทรัพย์ของกิจการ สถาบันการเงินจะพิจารณาจากโครงสร้างเงินทุน ทรัพย์สินถาวรของเจ้าของและผู้ถือหุ้น ตลอดจนภาระการติดจำนองและค้ำความต่าง ๆ ที่เจ้าของกิจการถูกดำเนินคดี ประกอบกับกิจการมักไม่เลือกที่จะระดมทุนใน

รูปแบบของการขายหุ้น หรือหาผู้ร่วมทุนในธุรกิจเพิ่มเติม แต่จะพึ่งพาเงินทุนจากการกู้ยืมแทน ซึ่งการกู้ยืมดังกล่าวจะสะท้อนในส่วนของหนี้สินของกิจการ และเมื่อนำเปรียบเทียบกับส่วนของทุนแล้ว หากพบว่ามีสัดส่วนใกล้เคียงกันหรือมากกว่าก็จะทำให้ธุรกิจมีความเสี่ยงในด้านความสามารถในการชำระหนี้ที่สูงขึ้น ดังนั้นธนาคารจึงมักไม่พิจารณาอนุมัติให้มีการกู้ยืมเงิน เพราะกิจการมีภาระหนี้มากอยู่แล้วซึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในแง่การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ยากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nishigushi (2010) ที่กล่าวว่า ภาระหนี้จำนวนมากของผู้ประกอบการ จะส่งผลการขอสินเชื่อธนาคาร

ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันการเงินจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อประเมินถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ในอนาคตเพื่อลดความเสี่ยง หรือความเสียหายต่อผลกำไรของสถาบันการเงิน โดยพิจารณาจากรายงานทางการเงิน แผนธุรกิจ แผนการตลาด และการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศินันท์ ศาสตรสาร และกอบชัย เมฆดี (2564) ที่กล่าวว่า รายงานทางการเงินที่มีคุณภาพจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานและทำให้เจ้าของธุรกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุมาวดี เดชธำรงค์ และนารีรัตน์ ภักดีศิริวงษ์ (2561) ที่กล่าวว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการนำข้อมูลในรายงานทางการเงินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานด้านการดำเนินงาน ด้านการลงทุน และอื่น ๆ

คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Character) ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2554) ที่กล่าวว่า ผู้ประกอบการ SMEs จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับแผนธุรกิจ แผนการตลาด และแผนการเงิน จะทำให้สถาบันการเงินให้ความเชื่อถือในข้อมูลของกิจการ จะต้องทำตนให้น่าเชื่อถือ มีความซื่อสัตย์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีความโปร่งใส (Liang, 2017) ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ขอสินเชื่อไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงิน เนื่องจากผู้ขอสินเชื่อซึ่งเป็นผู้ประกอบการไม่สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่สถาบันการเงินได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นจริง เช่น ข้อมูลประวัติส่วนตัว ข้อมูลบัญชีการเงิน แผนธุรกิจ ที่สถาบันการเงินจำเป็นต้องใช้ในการวิเคราะห์สถานะผู้ขอสินเชื่อ รวมถึงพิจารณาความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลขึ้นจนส่งผลต่อการพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงิน อีกทั้งความไม่มีวินัยในการชำระหนี้สินที่ผู้ประกอบการเคยกู้ยืมในอดีต ไม่ตรงต่อเวลาในการชำระหนี้ เมื่อครบกำหนด จะทำให้การเข้าถึงแหล่งเงินทุนยากมากยิ่งขึ้น

ทักษะด้านการบริหารจัดการ (Managerial Skills) ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ สุรศักดิ์ อำนวยประวิทย์ (2559) ที่กล่าวว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่สามารถ

เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เนื่องจากความไม่ชัดเจนด้านการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยการบริหารจัดการ การเงิน การตลาด การผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานในการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ

การจัดทำบัญชี (Accounting) ไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ เบญจมาศ โคตรหนองบัว, กรวิทย์ ดันศรี และกฤษปסק จุลเกษม (2561) ที่กล่าวว่า ปัญหาที่ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงิน มักเกิดจากความไม่เข้าใจของผู้ประกอบการในการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายบัญชีกระแสเงินสด ส่งผลให้เกิดกรณีของงบการเงินไม่เป็นไปตามความจริง มีความคลาดเคลื่อน (Y37 101) และผลการศึกษาของ ศิริพร นพวัฒนพงศ์ (2550) ที่กล่าวว่า การจัดทำบัญชีที่ไม่ถูกต้องส่งผลต่อการได้รับการสนับสนุนสินเชื่อจากสถาบันการเงิน หรือมีความเข้าใจผิดในการเดินบัญชีกับสถาบันการเงินรวมถึงขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการเดินบัญชีที่ถูกต้อง ทำให้สถาบันการเงิน ไม่สามารถประเมินถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อได้ ส่งผลให้สินเชื่อดังกล่าวไม่ได้รับการอนุมัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

1) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรศึกษาความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เช่น ความสามารถในการชำระหนี้ โครงสร้างเงินทุนของผู้ประกอบการ การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักประกัน และเงื่อนไขการให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

2) สถาบันการเงิน ควรผ่อนปรนเงื่อนไข หลักเกณฑ์ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน เพื่อให้สถานประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรศึกษาความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

2) ควรมีการให้ความรู้ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน โดย จัดทำคู่มือ หรือมีการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางในการขอสินเชื่อกับสถาบันการเงิน

รายการอ้างอิง

- กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์. (2552). *การจัดการธุรกิจขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- จันทวรรณ สุจริตกุล. (2558). แหล่งทุน SMEs เพื่อยกระดับการแข่งขันไทย Financing SMEs to Enhance Thailand's Competitiveness. *The National Defence College of Thailand Journal*, 7(1), 48-57.
- จารุภาส พลดี, อนุรัตน์ อนันตนาธร และภัทรพงษ์ รัตนเสวี. (2564). การจัดการเพื่อความมั่นคงของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชลบุรี. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 13(1), 217-235.
- เจนจิรา ช่วยคงมา และอภิชาติ พงศ์สุพัฒน์. (2564). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินให้สินเชื่อภาคธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. *Journal of Buddhist Education and Research*, 7(3), 30-44.
- ชนมนภา ทับพรหม. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในมุมมองของนักวิเคราะห์สินเชื่อ. *วารสารสภาวิชาชีพบัญชี*, 1(3), 82-98.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). *สรุปภาพรวมธนาคารพาณิชย์ ไตรมาส 4 ปี 2565 และ ปี 2565*. วันที่ค้นข้อมูล 13 สิงหาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20230220.html>
- นครินทร์ ภูมิตะ และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 15(2), 95-108.
- เบญจมาศ โคตรหนองบัว, กรวิทย์ ดันศรี และกฤษปסק จุลเกษม. (2561). *การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SME : กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- เบญจรงค์ สวัสดิ์พาณิชย์. (2565). บทบาทของรัฐในการส่งเสริมความพร้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) กลุ่มธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม พ.ศ. 2540 - 2563. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 5(1), 97-110.
- ปรีดี เกตุวรสุนทร. (2564). *การศึกษาปัจจัยอุปสรรคที่มีต่อผู้ประกอบการฐานนวัตกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ให้บริการทางการเงินธุรกิจและนักลงทุนของประเทศไทย*. Doctoral dissertation, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรทิพย์ แสงช่วง และสิวพงศ์ ชีรอำพน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ในระบบของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(2), 59-69.

- พัชรี พระสงฆ์, เกลิมเกียรติ รุ่งเล็ก และอริญา จินาชาญ. (2565). การใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในเขต จังหวัดนครศรีธรรมราช. *Journal of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University, 1*(1), 39-55.
- พุดพงษ์ สุขสว่าง. (2557). หลักการวิเคราะห์สมดุลโครงการ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์, 6*(2), 136-145
- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2554). เรื่องผลกระทบของการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและประสิทธิภาพของธุรกิจ SME ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ฤทธิไกร บรรเทาทุกข์ และอริสรา เสยานนท์. (2563). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจของ บริษัท ซีเรียล แฟคตอรี (ประเทศไทย) จำกัด. *Rangsit Graduate Research Conference: RGRC, 15*, 117-124.
- วิชิต ประภาษา และภาสกร ดอกจันทร์. (2565). ผลกระทบโควิด-19 ต่อธุรกิจโรงแรม. *Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2*(5), 345-358.
- ศศินันท์ ศาสตรสาร และกอบชัย เมฆดี. (2564). การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์, 8*(3), 298-313.
- ศิริพร นพวัฒนพงศ์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนสินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2565). รายงานสถานการณ์ SME. วันที่ค้นข้อมูล 13 สิงหาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://en.sme.go.th/th/download.php?modulekey=215&cid=0>
- สุกฤดา สุวรรณภักดี, สุดสันต์ สุทธิพิศาล, สุริย์พร เกียรติเฉลิมพร และณัฐนันท์ ธรรมนิกุล. (2564). ปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการประกอบการของผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้น. *Journal of Business Administration and Social Sciences Ramkhamhaeng University, 4*(1), 126-144.
- สุรศักดิ์ อำนาจประวิทย์. (2559). กลยุทธ์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *RMUTT Global Business and Economics Review, 11*(1), 186-199.
- อังสนา ประสี และจรรยาพร อรุณรัตน์. (2557). ปัญหาการดำเนินงานและความต้องการการสนับสนุนของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 5*(1).

- อุมาวดี เศษช้างรงค์ และนารีรัตน์ ภักดีศิริวงษ์. (2561). ผลกระทบของคุณภาพรายงานทางการเงินที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเชิงเหนือของประเทศไทย. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 8(1), 1-9.
- Chowdhury. M. S., ALAM, Z., & Arif. I. (2016). Success factors of entrepreneurs of small and Medium sized enterprises: Evidence from bangladesh. *Business and economic research*, 3(2), 38-52.
- Hair Jr, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. G. (2014), Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): An emerging tool in business research. *European Business Review*, 26(2), 106-121.
- Kamitewoko, E. (2016). Determinants of entrepreneurship success: An examination of chinese-owned businesses in Congo brazzaville. *chinese studies*, 2(3), 113-120.
- Liang, T. W. (2007). *Sme development in Singapore of entrepreneurship infrastructure and Sme strategies*. Singapore: Singapore management university.
- Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale," in *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Nishigushi, N. (2010). *Smes in Japan a new growth driver?*. New York: economist intelligence unit.
- VanVoorhis, C. W., & Morgan, B. L. (2007). Understanding power and rules of thumb for determining sample sizes. *Tutorials in quantitative methods for psychology*, 3(2), 43-50.